

УДК 159.95

Олег Васильович Мазяр,
доктор психологічних наук, доцент,
професор (б.в.з.) кафедри
соціальної та практичної психології,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна,
ORCID: 0000-0003-2718-9053
mazuar.oleg2015@gmail.com

ПСИХОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ КОНЦЕПТУ «СПЕЦІАЛЬНА ВІЙСЬКОВА ОПЕРАЦІЯ»

Статтю присвячено психолінгвістичній інтерпретації концепту «спеціальна військова спецоперація». Представлено оригінальну психолінгвістичну концепцію структури знаку. Структура знаку бінарна (двохелементна), що обумовлює його семантичну суперечність. Така структурно-змістовна будова знаку забезпечує невичерпність його визначення, можливість ситуаційно трансформуватися та доповнюватися. Концепт «спеціальна військова спецоперація» дозволяє простежити особливості формування у масовій свідомості нового знаку.

Ключові слова: мислення, знак, абсурд, дезабсурдизація, психічна суперечність.

Oleg Maziar,
PhD of Psychological, Associate Professor,
Professor of the Department of
Social and Practical Psychology
Zhytomyr Ivan Franko State University,
Zhytomyr, Ukraine
ORCID: 0000-0003-2718-9053
mazuar.oleg2015@gmail.com

PSYCHOLOGICAL INTERPRETATION OF THE «SPECIAL MILITARY OPERATION» CONCEPT

The article is devoted to the psycholinguistic interpretation of the «special military operation» concept, which is rapidly spreading in the Russian informational space. Research methods: theoretical (psycholinguistic scheme of sign structure); empirical (psycholinguistic analysis of the relationship of the «special military operation» concept with other signs. The original psycholinguistic concept of sign structure is presented. The structure of the sign is binary (two-element), which causes its semantic contradiction. This structural and substantive anatomy of the sign provides the inexhaustibility of its definition, the ability to transform, complement. The «special military operation» concept allows us to trace the peculiarities of the formation of a new sign in the mass consciousness. Analysis of the official and media narrative allowed to assume that the structure of the sign under study in the minds of ordinary Russians is as follows: «special military operation»/«revenge». The first is the dominant and articulated element, and the other is the subdominant and is not realized in semantic relation to the dominant element. The connection of the sign elements is provided by the antonymous relations with the elements «peace» and «liberation», which, in turn, belong to other signs. Of interest is the prohibition of articulation of the antonym of the dominant element and the obsessive articulation of the antonym of the subdominant element. This clearly reflects the structural specifics of the sign, the peculiarities of its formation and functioning. It has been established that the concept of «special military operation» in the minds of ordinary Russians is due to the unsuccessfully suppressed desire for revenge on Ukrainians. The category of «liberation» hides this desire and protects the cognitive contradiction of the sign from splitting (disabsurdization) and the formation of new signs.

Keywords: thinking, sign, absurdity, disabsurdization, mental contradiction.

Когнітивна діяльність людини забезпечує раціональність поведінки, яку опосередковує знакова сигнальна система. Відповідно, когнітивний розвиток тотожний утворенню знаків та формуванню зв'язків між ними. Відтак перед науковцями постає питання про технологію побудови знакової системи, що здебільшого відбувається стихійно. Розуміння цього процесу дозволяє формулювати припущення щодо моніторингу й усвідомлення його глибинних аспектів.

На сучасному етапі розвитку психології набули значного поширення психосемантичні дослідження концептів (по суті знаків) моральної сфери, які є одними із регуляторів поведінки. Зокрема, вивчають семантичне наповнення категорій «віра» [9], «релігія» [2], «проповідь» [10], «безбожність» [13], «сексуальність» [11]. Мета таких досліджень – розкрити глибинний смисл поняття (знаку) шляхом встановлення асоціативних зв'язків з іншими концептами [1], [3]. Подекуди застосовують складніші процедури на кшталт мобільного нейроінтерфейса та іншого програмного забезпечення, яке дозволяє вивчати електроенцефалограму з метою фіксації електричної активності мозку при здійсненні відповідної стимуляції [7]. Не заперечуючи теоретико-методологічної обґрунтованості та практичної цінності таких досліджень, зауважимо на їхньому емпіричному підході до вивчення психосемантичних зв'язків. Водночас механізм і закономірності таких зв'язків лишаються недостатньо розкритими. Спроби з'ясувати структуру поняття переважно мають вузьке, конкретне спрямування [12], а не метатеоретичне [6], яке, з нашої точки зору, має свої перспективи.

З огляду на висунуті раніше положення про структурну специфіку знаку [4], [5], застосуємо оригінальний психолінгвістичний підхід до інтерпретації конкретного концепту (знаку) та запропонуємо припущення щодо його динаміки. Позаяк нагальним є питання російсько-української війни та пов'язане з нею інформаційне протистояння, змодельуємо особливості сприймання пересічними росіянами знаку «спеціальна військова операція».

Мета дослідження – здійснити психолінгвістичну інтерпретацію концепту «спеціальна військова спецоперація», представленого у російському інформаційному сегменті. Завдання дослідження:

- теоретично описати й додатково обґрунтувати оригінальну схему психолінгвістичної структури знаку (концепту);
- змодельувати психолінгвістичні аспекти формування концепту «спеціальна військова спецоперація».

В основі теоретико-методологічного дослідження лежить оригінальна концепція психолінгвістичної структури знаку [4], [5], [6], яка ґрунтується на положеннях Б.Ф. Поршнева про розвиток мовлення та формування знакової сигнальної системи [8].

Розроблений структурний аналіз знаку дозволяє визначити деякі лінгвістичні аспекти формування семантики концепту. Найістотнішим положенням є теза про бінарну суперечність знаку, що відбивається у його двохелементній структурі. Внаслідок цього знак залишається семантично невичерпанним; його означення ніколи не стає повним і завершеним. Будь-яка дефініція може бути доповнена, синонімічно змінена, частково заперечена і, зрештою, нескінченну кількість разів сформульована. Цей факт забезпечує як безперервний розвиток мови, так і перманентні комунікативні труднощі. Діалог саме тому стає можливим, що покликаний вичерпати у комунікації значення окремих знаків. Йдеться про спільне зі співрозмовником розгортання значення концепту (причому для кожного зі співрозмовників вони набуває унікальності). Таке значеннєве, а разом із ним смислове розгортання стає можливим тому, що знак не має внутрішньої тотожності, а тому вимагає від суб'єкта внутрішнього узгодження, яке, як ми зазначили, реалізується у комунікативному процесі (діалозі).

Структуру знаку ми позначаємо A/B , де елемент A суб'єктом усвідомлюється та вербалізується, а відтак стає домінантним. Це – значення поняття у розумінні О.М. Леонтьєва. Натомість елемент B є субдомінантним, не усвідомлюється і не вербалізується, однак здійснює потужне семантичне навантаження знаку, що, своєю чергою, обумовлює неоднозначність елемента A , його семантичну невичерпаність, і, зрештою, змушує суб'єкта виходити за його межі [4]. Це те, що, зрештою, утворює смисл поняття (за О.М. Леонтьєвим). Встановлення дефініції поняття (знаку) становить нескінченний шлях до пізнання неусвідомлюваного й невербалізованого елемента B у всьому спектрі його антонімічних і синонімічних зв'язків.

Яким чином відбувається психодинаміка та процес пізнання, якщо знак приречений лишатися у межах суперечливої невизначеності його елементів, що, своєю чергою, обумовлює смислову невичерпаність? Процеси синонімії (умовно елементи $A_1, A_2, \dots, A_n$) й антонімії (елемент $\bar{A}$) забезпечують можливість виходити за межі області елемента A . Шлях до пізнання й усвідомлення елемента B пролягає через аналогічний процес синонімії ($B_1, B_2, \dots, B_n$) й антонімії ($\bar{B}$). Кореспонденція цих елементів, їхній когнітивний зв'язок становить семантику поняття (рис. 1), яка, з-поміж іншого, може вивчатися асоціативним методом. Зауважимо, що при цьому синонімічні елементи на рисунку не позначаються, позаяк не становлять принципового значення, дарма що зауважуються.

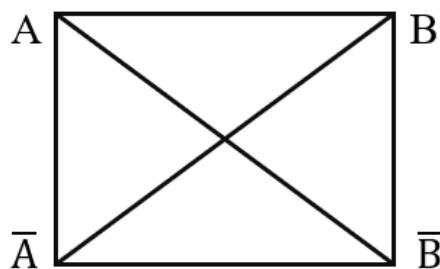

Рис. 1. Структура знаку

Розуміння процесу формування знаків вимагає додаткового пояснення. По-перше, бінарна суперечність елементів A та B є необхідною, але недостатньою умовою усвідомлення когнітивної неузгодженості знаку. Синкретичність мислення як притаманна дітям здатність поєднувати непоєднуване (не дотримуватися законів формальної логіки) зберігається у дорослому віці. Красномовними прикладами цього є ототожнення (та підміна) росіянами гвардійської та георгіївської стрічок як символу перемоги над нацизмом, одночасне використання червоного прапора і триколову на парадах 9 Травня, які у Другій Світовій війні використовувалися ворожими арміями. Наголошуємо, логічна суперечність не обов'язково заперечує тотожність і навіть не стає надійною запорукою критичності мислення. Навпаки, ототожнення суперечливого змісту релевантне мисленню, є його специфічною для виду *homo sapiens* когнітивною властивістю. Натомість диференціація протилежних позицій досягається дискретно та визначається рівнем інтелектуального розвитку суб'єкта, тобто його здатністю застосовувати закони формальної логіки. Прикладом дискретної диференціації стають поодинокі випадки когнітивного дисонансу та психотерапевтичного інсайту.

По-друге, мислення полягає не тільки у продукуванні бінарних суперечностей A/B (процес абсурдизації), а насамперед у розототожненні елементів A та B (процес дезабсурдизації). Процес вирішення задачі є процесом дезабсурдизації. Разом із тим, остаточна диференціація знакових елементів є неможливою. Таким чином, мислення можна визначити як збільшення когнітивної дистанції між елементами, яке досягається

за допомогою антонімів і синонімів. Власне, це стає необхідною умовою усвідомлення бінарної суперечності. Якщо перший етап когнітивної дії – синкретичність, або синтезування будь-яких елементів – вважати актом створення абсурду, то мислення у його вузькому розумінні як процес абстрагування й виокремлення елементів є актом дезабсурдизації. Мислити – здійснювати диференціацію «нетотожної тотожності» елементів А та В, тобто дезабсурдизувати плинний психічний матеріал [5].

«Спеціальна військова операція» стала новим знаком у комунікативно-інформаційному просторі Російської Федерації. Його введення в обіг, жорстка регламентація щодо вжитку антонімів («мир», «ні війні!») та навіть синонімів («війна»), поширення відповідної символіки (латинські літери Z та V), обговорення пересіченими громадянами у соціальних мережах і численні коментарі керівництва РФ дозволяють із високим ступенем імовірності визначити його зміст у зв'язках з іншими знаками (концептами), такими як «денацифікації», «демилітаризації».

Розуміння семантики знаку передбачає з'ясування змісту його елементів. Валідної та стандартизованої методології ідентифікації елементів поки що немає. Ми вимушені вдовольнятися припущеннями й обґрунтовувати їхню ірраціональну логіку окремими фактами та динамікою. Отже, домінуючий елемент А позначає власне поняття «спеціальна військова операція». Цей елемент також позначається символом Z, об'єктивується написами «Za» у контексті підтримки дій Президента РФ. Синонімом «Za» стають флешмоби на кшталт «Нам не соромно». Це, до слова, приклад незбігу змістовного наповнення елемента А та його синонімів A1, A2, ... An; це показ того, що A1 є елементом іншого знаку, який лише частково містить семантику поняття А. Разом із тим, синонімічно близькі елементи А («спеціальна військова операція») та A1 («нам не соромно») окреслюють семантичну суперечність знаку, натякають на його змістовну нетотожність, а відтак дозволяють зробити припущення щодо змісту антоніму – елемента $\bar{A}$. Наголошуємо, що антонімічний елемент відіграє ключову роль у визначенні семантики знаку (тому й представлений у його структурі), позаяк відтинає множину ймовірних значень А, сутнісно обмежує обсяг. У нашому випадку елементом $\bar{A}$ можна вважати поняття «миру». Обґрунтованість такого припущення доводить заборона Роскомнадзором концепту «мир».

Глибинний зміст знаку розкривається у зв'язку елементів А та В, у фіксації їхньої «тотожної нетотожності». Відносно найкоротший шлях до усвідомлення абсурду (змісту елемента В) пролягає в усвідомленні антоніму субдомінантного елемента $\bar{B}$. У нашому випадку елементом $\bar{B}$, вочевидь, є широко артикульований російськими ЗМІ концепт «звільнення» українського народу від неонацистів. Це дозволяє припускати, що антонімом $\bar{B}$, тобто елементом В, може стати поняття «помсти».

Наголошуємо, що антонімія у психосемантичному аспекті не означає прямої змістовної протилежності. У свідомості конкретної особи антонімом «війні» не обов'язково є концепт «миру». Відношення когнітивних елементів А та $\bar{A}$ можна визначити як несумісність, що необов'язково відповідає відношенню строгої протилежності. Те саме стосується пари елементів В та $\bar{B}$.

Отже, елементний зміст досліджуваного знаку можна представити у такому вигляді: А – «спеціальна військова операція», В – «помста», $\bar{A}$ – «мир», $\bar{B}$ – «звільнення». Антонімічними категоріями виступають «спеціальна військова операція» – «мир» ($A/\bar{A}$) та «помста» – «звільнення» ($B/\bar{B}$). Таке розуміння знаку дозволяє зафіксувати фундаментальну суперечливу логіку пересічених росіян у ставленні до військових дій в Україні, яка рештою світу піддається дезабсурдизації. На декларативному рівні пересічні росіяни пояснюють військову спецоперацію (елемент А) необхідністю звільнити

український народ від нацистів (елемент $\bar{B}$). Водночас на глибинному, слабо усвідомлюваному рівні відбувається ототожнення спецоперації (елемент А) з помстою (елемент В). Підґрунтя для такого сприймання військових дій (спецоперації) закладалося з часів Революції Гідності. Саме тому на початку повномасштабного вторгнення Президент РФ обіцяв українцям показати, що таке справжня декомунізація, тобто фактично помститися за реальну декомунізацію.

Декларативно чинниками помсти є гіперболізовані уявлення про руйнівні дії ЗСУ у зоні ООС, вигадані історії про звірства на кшталт «розп'ятого хлопчика», святкові марші на день народження Степана Бандери, звуження офіційного вжитку російської мови, так звана русофобія тощо. Поодинокі заклики до помсти Україні регулярно лунали та продовжують лунати в ефірах телевізійних пропагандистських програм і закладали установку до виправдання військового вторгнення. При цьому жага помсти, судячи з реагування росіян у численних рандомних інтерв'ю, набуває більшого нервово-психічного збудження, ніж самі військові дії, а відтак на психофізіологічному рівні жага помсти загальмовується, відповідно до процесу розгортання парабіозу. У психоаналізі цей феномен отримав назву «невдалого витіснення». Це означає, що концепція помсти буде заперечуватися, перекручуватися, підмінятися раціоналізацією на кшталт «українці самі себе бомблять». Себто росіяни захищатимуть елемент В антонімічним змістом, а відтак посилюватимуть відчуття власної правоти, обґрунтовуватимуть необхідність «звільнення» ($\bar{B}$) як здійснення миротворчих функцій російської армії.

Семантична специфіка будь-якого знаку визначається не змістом домінантного елемента А (значенням), а субдомінантним елементом $\bar{B}$ (сміслом). Звідси несподівана підтримка росіянами «спеціальної військової операції». Законами формальної логіки таку підтримку пояснити не можна, позаяк населення здебільшого уникає брати безпосередню участь у військових діях, що змушує Президента РФ ухилятися від оголошення загальної мобілізації. Натомість підтримка надходить від потужного, дарма що загальмованого, бажання мститися.

Дезабсурдизація знаку «спеціальна військова операція» полягатиме у розкритті змісту елементів А та В, виявленні логіки дій, що криється у прихованому задоволенні жаги мститися шляхом проведення військової спецоперації. Психологічним захистом цього когнітивного зв'язку стає риторика про «звільнення» (А/ $\bar{B}$).

Основні зусилля української дипломатії спрямовані на спростування тези про наявність режиму неонацистів і необхідність денацифікації. Аргументи про те, що влада в Україні регулярно змінюється, а на виборах останні двадцять років перемогу виборює опозиція, що у парламенті немає жодної правої політичної партії та ніколи ці партії не перевищували десяти відсотків депутатів, що чинний Президент України має єврейське походження російською стороною не зауважуються. Не випадково спроба міністра закордонних справ РФ пояснити абсурд таких звинувачень завершилася міжнародним дипломатичним скандалом; натомість альтернативного тлумачення російська сторона досі не запропонувала. У такому тлумаченні не виникає потреби, позаяк російське населення не сприймає такий абсурд як суперечність, що потребує дезабсурдизації.

Помилковість дезабсурдизації такого сполучення елементів знаку, причини її стабілізації та тривкості полягають у тому, що елементи прямо не пов'язані. Елементи А/ $\bar{B}$ (спецоперація / звільнення) семантично дистанційовані так само як пара елементів $\bar{A}/B$ (мир / помста). Ці елементи не мають прямого причинно-наслідкового зв'язку, як будь-які релігійні вірування, міфічні оповідання, дитячі казки. Вони сполучаються за принципом синкретизму – найглибшого рівня мислення, де закони формальної логіки не діють.

Дезабсурдизація забезпечується критичністю, яка, втім, лишається недостатньою. Справа не тільки у нестачі критичності, але насамперед у помилковому предметі аналізу. Зокрема, марною справою є дискусія щодо хибності тези про неонацистську ідеологію українців. Пересічні росіяни, дарма що не ясно, самі відчувають, що справа не в неонацистах, і всі аргументовані спростування вважають несуттєвими, неприциповими. Бо для них такими несуттєвими вони насправду є. Причина не у неонацизмі як такому, а в непогамованому бажанні мститися, що якраз складає сутність протиріччя з іншими знаками, наприклад, з концептом «одного народу» (українці у такому контексті вважаються «обдуреними націоналістичною пропагандою»). Дезабсурдизація феномену спецоперації неминуче призведе до невротизації населення РФ, якому доведеться «склеювати» нові зразки абсурду шовіністичного гатунку, щоби не зауважити на фундаментальних суперечностях. Емпіричним доказом істинного тлумачення знаку «спеціальна військова операція» є ставлення російських військових до українського населення та цивільної інфраструктури.

Разом із тим, поняття «спеціальна військова операція» дозволяє наблизитися до суті за давнього конфлікту, який отримує розв'язку не тільки у військових діях, але й у знятті за давнених ментальних суперечностей, які відбиваються у положеннях про «один народ», «відсутність нації українців», «штучність української мови». Результатом війни стане дезабсурдизація значної кількості знаків, їхнє нівелювання, причому не тільки з боку українського населення, але й російського. Однак це не означає, що інші знаки, які заповняють утворену когнітивну «порожнечу», будуть більш «гуманними». Скоріше за все, субдомінантні елементи актуальних знаків у новостворених знаках стануть домінантними. Зокрема, помста набуде робочого ефекту та відкрито артикулюватимуться, що спостерігається у діях російських військових, які зумисно нищать цивільну інфраструктуру. Слід зауважити, що артикуляція бажання мститися після низки військових поразок, тобто елемента В, закономірно призводить до усвідомлення абсурду знаку А/В у цілому та в необхідності його дезабсурдизувати, тобто диференціювати поняття «спеціальна військова операція» та «помста». Саме тому лунають настійливі пропозиції російських політиків і пропагандистів оголосити загальну мобілізацію, що, своєю чергою, заперечує концепт «спеціальна військова операція» та формує інший концепт – «війна». Цей процес становить кульмінацію дезабсурдизації, позаяк концепт «війна» штучно заборонявся. Перехід від «спеціальної військової операції» до «війни» – це не тільки і не стільки юридична заміна центрального поняття у державному наративі, скільки насамперед психологічна корекція, яка полягає у тому, що елемент «помста» із субдомінантного стає домінантним, тобто утворює значення іншого знаку. «Помста» зі смислового підтексту переходить в усвідомлене значення.

Припускаємо, що набуття домінантного статусу елементом «помсти» (він стане елементом А у новому знакові) є необхідним і неминучим етапом фундаментальних когнітивних змін. Адже тепер субдомінантними можуть стати інші елементи, які потенційно будуть потужнішими за «помсту». Зокрема, «покаяння» за агресивну зовнішню та внутрішню політику. Денацифікація українців, яка нібито була первинною задачею «спеціальної військової операції», насправду є черговою, дарма що неусвідомлюваною, можливістю здійснити власну дешовінізацію. Подібні історичні шанси виникали 1917 і 1991 року. Однак вони не отримали достатньої об'єктивації. Поразки у Першій Світовій та Холодній війнах не змогли об'єктивуватися у помсті. Навіть Громадянська війна 1920-х років не викликала каяття й обумовила героїчний міф, а епоха Перебудови та «лихі 90-ті» розчинили гіпотетичне покаяння у відчуттях ганьби та національному приниженні (звідси пафосна теза про «вставання з колін»).

Потужність й одночасна загальмованість субдомінантного елемента $\bar{B}$ («помста») обумовлені невдалим «вставанням із колін», почуттям національного приниження. Це означає, що успіх дезабсурдизації «спеціальної військової операції» та формування знаку, де субдомінантним елементом буде «покаяння», стане чітка артикуляція пересічними росіянами бажання мститися. Об'єктивацією цього процесу стане загальна мобілізація в РФ. Спроба спустити все на гальмах «операції» ризикує перетворити російсько-українську війну на виконання росіянами чергового «інтернаціонального обов'язку» без покаяння (як у випадку з афганською війною).

Отже, концепт «спеціальної військової операції» у свідомості пересічних росіян живиться невдало витісненим відчуттям помсти українцям. Категорія «визволення» приховує це відчуття і зберігає вказану когнітивну суперечність від розщеплення (дезабсурдизації) та формування нових знаків, які, своєю чергою, гіпотетично можуть нівелювати шовіністичну установку пересічних росіян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Психолінгвістична діагностика. Луцьк: Вежа. 2008. 188 с.
2. Коструба Н. Концепт «релігія» у свідомості молоді: психолінгвістичний аналіз. *Psycholinguistics*. 2020. № 27 (1). С. 164–180. doi: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2020-27-1-164-180>.
3. Курганова Н. І. Асоціативний експеримент як метод дослідження значення живого слова. *Питання психолінгвістики*. 2019. № 3(41). С. 24–37. doi: <https://doi.org/10.30982/2077-5911-2019-41-3-24-37>.
4. Мазяр О. В. Знак у сигнальній системі людини. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. № 5. С. 22–26.
5. Мазяр О. В. Кінець смислу: дезабсурдизація знака. *GESJ: Education Science and Psychology*. 2019. № 4(54). С. 3–11.
6. Мазяр О. В. Особистісний дисонанс: системний аналіз. Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2020. 332 с.
7. Максименко С., Ткач Б., Литвинчук Л., Онуфрієва Л. Нейропсихолінгвістичне дослідження політичних гасел із зовнішньої реклами. *Psycholinguistics*. 2019. № 26 (1). С. 246–264. doi: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-26-1-246-264>.
8. Поршнева Б. Ф. Про початок людської історії (проблеми палеопсихології). М.: «Думка», 1974. 487 с.
9. Хомуленко Т., Кузнецов О. Психолінгвістичне значення концепту «віри». *Psycholinguistics*. 2019. № 25 (1). С. 338–362. doi: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-25-1-338-362>.
10. Чміль Н. С. Вербальна репрезентація концепту «проповідь» (за даними асоціативного експерименту). *East European Journal of Psycholinguistics*. 2017. № 4 (1). С. 30–39. doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.824410>.
11. Шевцов А., Гупаловська В. Психосемантичний зміст поняття сексуальності в мовній свідомості дорослих. *Psycholinguistics*. 2020. № 27(1). С. 310–334. doi: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2020-27-1-310-334>.
12. Gawda B. The Structure of the concepts related to love spectrum: emotional verbal fluency technique application, initial psychometrics, and its validation. *Journal of Psycholinguistic Research*. 2019. № 48. P. 1339–1361. doi: <https://doi.org/10.1007/s10936-019-09661-y>.
13. Gordienko-Mytrofanova I., Kobzieva I. Gender and Role-Specific Differences in the Perception of the Concept «Impishness» (based on the results of a psycholinguistic experiment).

Psycholinguistics. 2019. № 25(1). P. 33–48. doi: [https://doi: 10.31470/2309-1797-2019-25-1-33-48](https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-25-1-33-48).

REFERENCES

1. Zasiiekina, L. V., & Zasiiekin, S. V. (2008). *Psikholinhvistychna diahnostyka*. Lutsk: Vezha. [in Ukrainian].
2. Kostruba, N. (2020). Kontsept «relihiia» u svidomosti molodi: psikholinhvistychnyi analiz. *Psycholinguistics*, 27 (1), 164–180. doi: [https://doi: 10.31470/2309-1797-2020-27-1-164-180](https://doi.org/10.31470/2309-1797-2020-27-1-164-180) [in Ukrainian].
3. Kurganova, N. I. (2019). Assotsiativnyy eksperiment kak metod issledovaniya znacheniya zhivogo slova. [Associative experiment as a method of studying the meaning of a living word]. *Voprosy psikholingvistiki – Journal of psycholinguistics*, 3(41), 24–37. doi: <https://doi.org/10.30982/2077-5911-2019-41-3-24-37> [in Russian].
4. Maziar, O. V. (2018). Znak u syhnalnii systemi liudyny. [A sign in the human signaling system]. *Teoriia i praktyka suchasnoi psykholohii*, 5, 22–26 [in Ukrainian].
5. Maziar, O. V. (2019). Konec smysla: dezabsurdizacija znaka. [The end of meaning: deabsurdization of the sign]. *GESJ: Education Science and Psychology*, 4 (54), 3–11 [in Russian].
6. Maziar, O. V. (2020). Osobystisnyi dysonans: systemnyi analiz. Zhytomyr: Vydavets O. O. Yevenok [in Ukrainian].
7. Maksymenko, S., Tkach, B., Lytvynchuk, L., & Onufriieva, L. (2019). Neiropsykholinhvistychno doslidzhennia politychnykh hasel iz zovnishnoi reklamy. [Neuropsycholinguistic study of political slogans from outdoor advertising]. *Psycholinguistics*, 26 (1), 246–264. doi: [https://doi: 10.31470/2309-1797-2019-26-1-246-264](https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-26-1-246-264) [in Ukrainian].
8. Porshnev, B. F. (2017). O nachale chelovecheskoj istorii (problemy paleopsihologii). Moskva: Misl [in Russian].
9. Homulenko, T., & Kuznecov, O. (2019). Psiholingvisticheskoe znachenie koncepta «vera». [Psycholinguistic meaning of the concept "faith"]. *Psycholinguistics*, 25 (1), 338–362. doi: [https://doi: 10.31470/2309-1797-2019-25-1-338-362](https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-25-1-338-362) [in Russian].
10. Chmil, N. S. (2017). Verbalna reprezentatsiia kontseptu «propovid» (za danymy asotsiatyvnoho eksperymentu). [Verbal representation of the concept "sermon" (according to the associative experiment)]. *East European Journal of Psycholinguistics*, 4 (1), 30–39. doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.824410> [in Ukrainian].
11. Shevtsov, A., & Hupalovska, V. (2020). Psykhosemantychnyi zmist poniattia seksualnosti v movnii svidomosti doroslykh. *Psycholinguistics*, 27 (1), 310–334. doi: [https://doi: 10.31470/2309-1797-2020-27-1-310-334](https://doi.org/10.31470/2309-1797-2020-27-1-310-334) [in Ukrainian].
12. Gawda, B. (2019). The Structure of the concepts related to love spectrum: emotional verbal fluency technique application, initial psychometrics, and its validation. *Journal of Psycholinguistic Research*, 48, 1339–1361. doi: <https://doi.org/10.1007/s10936-019-09661-y>.
13. Gordiienko-Mytrofanova, I., & Kobzieva, I. (2019). Genderand Role-Specific Differences in the Perception of the Concept «Impishness» (based on the results of a psycholinguistic experiment). *Psycholinguistics*, 25 (1), 33–48. doi: [https://doi: 10.31470/2309-1797-2019-25-1-33-48](https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-25-1-33-48).

Бібліографічний опис для цитування:

Мазяр О. В. Психологічна інтерпретація концепту «спеціальна військова операція». *Психологічний журнал*. Умань: ВПЦ «Візаві», 2022. Вип. 9. С. 35–42.